

1 Hvad er betingelserne for at opnå skilsmisse?

Efter den reform, som Spanien gennemførte ved lov nr. 15/2005, forudsætter bevilling af skilsmisse ikke længere forudgående separation eller opfyldelse af nogle retlige forudsætninger, idet der kan begæres skilsmisse direkte hos den relevante retsinstans (skilsmissen skal fastslås ved en endelig dom). Skilsmisseproceduren kan indledes på begæring fra en af ægtefællerne, begge ægtefæller eller en af dem med den andens samtykke. For at der kan afsiges skilsmisedom, skal følgende betingelser være opfyldt og følgende omstændigheder være til stede:

Der skal være gået tre måneder efter ægteskabets indgåelse, hvis begge ægtefæller begærer skilsmisse, eller en af dem gør det med den andens samtykke. Der skal være gået tre måneder efter ægteskabets indgåelse, hvis kun en af ægtefællerne begærer skilsmisse.

Der kan begæres skilsmisse uden videre efter ægteskabets indgåelse, hvis der er fare for liv, fysisk integritet, frihed, moralsk integritet eller seksuel frihed og integritet for den ægtefælle, der begærer skilsmisse, for deres børn eller andre i husstanden.

Det er således tilstrækkeligt til at begære og opnå skilsmisse, at en af ægtefællerne ikke ønsker at fortsætte ægteskabet, og den anden ægtefælle kan ikke modsætte sig dette af materielle grunde, når den nævnte periode er udløbet. I sidstnævnte tilfælde kan der uden videre søges skilsmisse.

I stedet for skilsmisse kan ægtefællerne vælge separation, hvor de betingelser, der skal være opfyldt, er de samme som ved skilsmisse, men hvor samlivet blot ophæves indtil videre, idet ægteskabet ikke opløses, hvilket er konsekvensen af en skilsmisedom.

Ved skilsmisse (og ligeledes ved separation) indgives der som nævnt:

begæring fra en af ægtefællerne

begæring fra begge ægtefæller eller en af dem med den andens samtykke.

I det første tilfælde vedlægges et forslag om de foranstaltninger, der skal regulere følgerne af skilsmisse eller separation, og som drøftes i forbindelse med skilsmisseforhandlingerne, og hvis ægtefællerne ikke når til enighed om disse foranstaltninger, træffer domstolen afgørelse herom.

I det andet tilfælde forelægges ægtefællerne en aftale om skilsmisse- og separationsvilkårene (*convenio regulador*), som omhandler de punkter, som parterne er blevet enige om med hensyn til de foranstaltninger, der skal træffes vedrørende ægtefællernes fælles hjem, forældremyndighed og børnenes forsørgelse, bodeling og eventuelle indbyrdes underholdsbidrag mellem parterne. Sagen behandles ved retten, hvis der er mindreårige børn i ægteskabet. Er dette ikke tilfældet, foreligger der to muligheder: Enten behandles sagen ved retten, hvis den henhører under *Letrado de la Administración de Justicia*, eller også behandles den af en notar, idet denne udsteder et legaliseret dokument.

Bestemmelserne om separation og skilsmisse finder ubegrænset anvendelse på alle ægteskaber mellem personer af samme køn eller forskelligt køn, da det i lov nr. 13/2005 anerkendes, at mænd og kvinder har ret til at gifte sig, og at de herved omhandlede betingelser og retsvirkninger er de samme, uanset om parterne er af samme eller forskelligt køn.

2 Hvad anses for skilsmissegrund?

Efter den reform, der blev gennemført ved lov nr. 15/2005, kræves det ikke i Spanien, at særlige retlige forudsætninger er opfyldt, da ægtefællerne frit kan bestemme, om de vil opretholde ægteskabet.

Det kræves blot, at der går et vist tidsrum fra ægteskabets indgåelse, til der indgives begæring om skilsmisse (med undtagelse af visse tilfælde). Der er tale om følgende frister:

tre måneder efter ægteskabets indgåelse, hvis begge ægtefæller begærer skilsmisse, eller en af dem gør det med den andens samtykke

tre måneder efter ægteskabets indgåelse, hvis kun en af ægtefællerne begærer skilsmisse

der kan begæres skilsmisse uden videre efter ægteskabets indgåelse, hvis der er fare for liv, fysisk integritet, frihed, moralsk integritet eller seksuel frihed og integritet for den ægtefælle, der begærer skilsmisse, for deres børn eller andre i husstanden.

3 Hvilke retlige følger har en skilsmisse med hensyn til:

3.1 de personlige relationer mellem ægtefællerne (f.eks. efternavn)?

Skilsmisens første retsvirkning er opløsning af den ægteskabelige forbindelse. Dermed ophæves forpligtelsen til samliv og gensidig bistand, som var en følge af ægteskabet, og det står igen ægtefællerne frit at indgå et nyt ægteskab.

Ifølge spansk lovgivning er det ikke et krav, at kvinden skal antage sin mands efternavn ved ægteskab, som det er tilfældet i andre lande.

3.2 deling af ægtefællernes formue?

Skilsmissen medfører ophævelse af ægtefællernes indbyrdes formueforhold og giver anledning til opgørelse af ægteparrets eventuelle fælles formue og efterfølgende deling af de fælles formuegoder, som afhænger af den formueordning, der har været gældende i ægteskabet.

3.3 ægtefællernes mindreårige børn?

Skilsmisedommen påvirker ikke forholdet mellem forældrene og deres fælles børn, undtagen for så vidt angår forældremyndighedsspørgsmålet, som den domstol, der afsiger skilsmisedom, skal afgøre ved enten at tilkende forældremyndigheden til den ene af forældrene, mens den anden får samkvemsret, eller ved at give ægtefællerne fælles forældremyndighed.

Fælles forældremyndighed kan aftales mellem forældrene (enten i forbindelse med det indledende forslag til vilkår eller under sagen) og skal godkendes af retten. Hvis der ikke kan indgås en aftale, kan retten tildele fælles forældremyndighed på begæring af en af parterne efter modtagelsen af en erklæring udarbejdet af det offentlige (*Ministerio Fiscal*) med henvisning til varetagelse af barnets tarv. Der findes dog visse selvstyrende regioner i Spanien, hvor ordningen med fælles forældremyndighed foretrækkes, hvilket indebærer, at man lægger denne ordning til grund, medmindre der er en særlig grund til ikke at gøre det (dette gælder i Aragón, Baskerlandet og i en vis udstrækning i Catalonien). På samme måde kan man under hensyn til barnets tarv tillægge en af forældrene forældremyndigheden alene eller beslutte sig for en blandet ordning (hvor forældremyndigheden over et af børnene tillægges den ene af forældrene, og forældremyndigheden over et andet barn tillægges den anden forældre, ligesom et af børnene kan være underlagt fælles forældremyndighed, mens forældremyndigheden over et andet tillægges en af forældrene alene).

Det tilgrundliggende princip er, at skilsmissen ikke fritager forældrene for deres forpligtelser i forhold til deres børn, og at begge derfor skal bidrage til deres underhold som led i udøvelsen af deres fælles ansvar over for det pågældende barn.

Almindeligvis betyder det, at den ægtefælle, som ikke har forældremyndigheden, skal betale børnebidrag til den ægtefælle, børnene bor hos, indtil de bliver økonomisk uafhængige, eller befinder sig i en situation, hvor deres manglende økonomiske uafhængighed er selvforskyldt. Når børnene underlægges fælles forældremyndighed, er det normalt sådan, at hver af forældrene afholder de løbende udgifter i de perioder, hvor de har barnet hos sig (til tøj, kost og ophold), mens de opretter en fælles konto til de øvrige udgifter, som hver af forældrene indbetaler et månedligt beløb til. Hvis der er stor forskel på forældrenes økonomiske situation, er der imidlertid intet til hinder for, at den ene betaler et beløb til den anden for at sætte vedkommende i stand til at afholde de relevante udgifter i den periode, hvor de har barnet hos sig.

3.4 forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle?

Med skilsmissen ophæves forpligtelsen til samliv og gensidig bistand, og ingen af ægtefællerne er dermed forpligtet til at understøtte den anden. Hvis skilsmissen imidlertid skaber en økonomisk uligevægt for en ægtefælle i forhold til den anden, der indebærer, at vedkommende er dårligere stillet, end det var tilfældet i ægteskabet, er vedkommende berettiget til underholdsbidrag fra den anden for at genoprette balancen.

Nogle geografiske områder i Spanien har særlige ordninger, der vedrører dette.

4 Hvad betyder det retlige begreb "separation" i praksis?

Separation betyder, at ægtefællerne ikke længere bor sammen, dvs. at ægtefællerne ikke længere er forpligtet til at bo sammen, men at de stadig er gift. Separation berører ikke fastsættelsen af underholdsbidrag, som kan være begrundet i ønsket om at genoprette en eventuel ubalance. Desuden har ingen af ægtefællerne længere den mulighed, de havde for at anvende den andens midler til at dække de udgifter, der var nødvendige for at opretholde den fælles husførelse. På samme måde ophører formodningen om, at manden er far til børn, der fødes senere end 300 dage efter separationen.

5 Hvad er betingelserne for at opnå separation?

Efter den reform, der blev gennemført ved lov nr. 15/2005, kræves det ved separation på samme måde som ved skilsmisse ikke, at bestemte forudsætninger er opfyldt, da ægtefællerne frit kan bestemme, om de vil opretholde det ægteskabelige samliv.

Der kræves blot, at der går et vist tidsrum fra ægteskabets indgåelse, til der indgives begæring om separation (med undtagelse af visse tilfælde). Der er tale om følgende tidsrum:

tre måneder efter ægteskabets indgåelse, hvis begge ægtefæller begærer separation, eller en af dem gør med den andens samtykke

tre måneder efter ægteskabets indgåelse, hvis kun en af ægtefællerne begærer separation

der kan meddeles separation uden videre, hvis der foreligger dokumentation for, at der er fare for liv, fysisk integritet, frihed, moralsk integritet eller seksuel frihed og integritet for den ægtefælle, der begærer skilsmisse, for deres børn eller andre i husstanden.

6 Hvilke retlige følger har en separation?

Separation har samme retsvirkninger som en skilsmisse med den ene forskel, at ægteskabet ikke ophører. Der er derfor mulighed for en forsoning med fuld genoptagelse af ægteskabet, uden at ægtefællerne behøver at gifte sig igen. Forsoningen får kun retsvirkninger, hvis retten får kendskab hertil. Såfremt ægtefællerne havde en ordning med fællesej, opløses denne ved separationen og afløses af en særjeordning (*separación de bienes*).

7 Hvad betyder det retlige begreb "omstødelse af ægteskab" i praksis?

Omstødelse af ægteskab (som kan anvendes på både ægteskaber med ægtefæller af samme eller modsat køn) er en retsafgørelse om, at det indgæede ægteskab var behæftet med mangler, der gjorde det ugyldigt fra begyndelsen, at det derfor ikke anses for nogensinde at være indgået eller har haft retsvirkninger. Ægtefællerne får derfor igen status som ugifte.

Dette indebærer opløsning af ægteskabets formueordning og opgørelse af aktiverne, og samtidig ophæves forpligtelsen til at leve sammen og yde gensidig bistand.

I modsætning til situationen efter separation og skilsmisse er det forhold, at ægteskabet ikke anses for indgået, til hinder for, at der betales kompensation i form af underholdsbidrag, fordi dette kræver, at der har været tale om et gyldigt ægteskab. Der er dog mulighed for, at en ægtefælle, som har handlet i god tro ved indgåelsen af ægteskabet, mens den anden handlede i ond tro, kan få kompensation.

I forholdet til eventuelle børn opretholdes de retsvirkninger, som affødtes i tidsrummet inden dommen om ægteskabets omstødelse blev afsagt. Der er således tale om de samme retsvirkninger som ved separation og skilsmisse.

I Spanien er det ikke blot de civile retter, der kan omstøde et ægteskab, idet de katolske domstole efter kanonisk ret ligeledes kan træffe afgørelse om omstødelse af et ægteskab. Deres afgørelser skal dog godkendes af en civil ret i første instans (en familieret, hvis en sådan findes findes). Retsgrundlaget herfor skal findes i den aftale, som den spanske stat indgik med Vatikanet den 3. januar 1979.

8 Hvad er betingelserne for at få omstødt et ægteskab?

Et ægteskab kan omstødes, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1. En af ægtefællerne har ikke givet sit samtykke til indgåelse af ægteskabet.
2. Ægteskabet er indgået på trods af en hindring for ægteskab, nemlig følgende hindringer:
  1. En af ægtefællerne var mindreårig, medmindre der er tale om mindreårige på over 14 år med en retlig dispensation (hindring på grund af alder).
  2. En af ægtefællerne var allerede gift, da ægteskabet blev indgået (bigami).
  3. Ægtefællerne er slægtninge i op- eller nedstigende linje, eller en af dem er den andens adoptivbarn (hindring på grund af slægtskab).
  4. Ægtefællerne er beslægtede indtil tredje grad – onkel med niece/tante med nevø – medmindre der foreligger en retlig dispensation (hindring på grund af slægtskab).
3. En af ægtefællerne er dømt for drab eller medvirken til drab på den andens eller egen tidligere ægtefælle, medmindre der foreligger en retlig dispensation.
4. Ægteskabet er indgået uden medvirken af en dommer, borgmester eller anden embedsmand eller uden vitterlighedsvidner. Ægteskabets gyldighed berøres imidlertid ikke af den pågældendes manglende kompetence eller manglende autorisation, når mindst en af ægtefællerne har handlet i god tro, og vedkommende udøvede sit hverv offentligt.
5. En af ægtefællerne har indgået ægteskabet uden kendskab til den anden parts rigtige identitet eller har fejlvurderet de personlige egenskaber, som var afgørende for tilsagnet om at indgå ægteskab.
6. En af ægtefællerne indgik ægteskabet under tvang eller på grund af angst.

9 Hvilke retlige følger har omstødelsen af et ægteskab?

Omstødelse af et ægteskab betyder, at det har været ugyldigt siden indgåelsen. Den indebærer, at ægtefællerne igen får status som ugifte.

Imidlertid opretholdes de retsvirkninger, der allerede er affødt af et omstødt ægteskab, fra dets indgåelse til dets omstødelse, for så vidt angår børn og den eller de ægtefæller, der handlede i god tro.

Den ægtefælle, der handlede i ond tro, får ikke del i eventuelle indtægter, som den ægtefælle, der handlede i god tro, har haft, når ægtefællernes formueordning ophæves.

Hvis der var tale om samliv, har den ægtefælle, der handlede i god tro, desuden ret til kompensation for den økonomiske uligevægt, som omstødelsen kan medføre.

10 Findes der udenretslige alternativer til løsning af spørgsmål vedrørende skilsmisse?

I Spanien er familiemægling reguleret på nationalt plan i lov om mægling på det civil- og handelsretlige område, dvs. lov nr. 5/2012 af 6. juli 2012 om gennemførelse i spansk lovgivning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/52/EF af 21. maj 2008 om visse aspekter af mægling på det civil- og handelsretlige område. De almindelige principper, der ligger til grund for mægling, er frivillighed og frit valg, upartiskhed, neutralitet og fortrolighed. Ud over disse principper er der regler eller retningslinjer for parternes ageren i forbindelse med mægling, som f.eks. god ro og gensidig respekt, og parternes pligt til at samarbejde og støtte mæglerens bestræbelser.

Den ovennævnte lov nr. 5/2012 omhandler "mægling i grænseoverskridende tvister", dvs. de tvister, hvor mindst en af parterne bor eller har sædvanligt ophold i en anden stat end den, hvor de øvrige berørte parter bor, hvor de er blevet enige om at ty til mægling, eller hvor mægling er obligatorisk efter den relevante lovgivning. Omfattet heraf er ligeledes konflikter, der foregribes eller løses ved mægling, uanset hvor aftalen blev indgået, hvor hensigten, efter at en af parterne er flyttet, er at fuldbyrde aftalen eller nogle af virkningerne af denne på et andet lands område. I grænseoverskridende tvister mellem parter, der bor i forskellige EU-medlemsstater, fastslås bopælen efter retningslinjerne i artikel 59 og 60 i forordning (EF) nr. 44/2001 (Bruxelles I).

I spansk lovgivning er familiemægling tænkt som et alternativ til den rent retslige løsning af familieretlige tvister.

Mange selvstyrende regioners parlamenter har vedtaget love om familiemægling, der som hovedregel, men med den anførte undtagelse, er en metode, der fremmes af de offentlige sociale myndigheder: Andalusien – lov nr. 1/2009 af 27. februar 2009 om familiemægling i Andalusien, Aragón – lov nr. 9/2011 af 24. marts 2011 om familiemægling i Aragón, Asturien – lov nr. 3/2007 af 23. marts 2007 om familiemægling, De Kanariske Øer – lov nr. 15/2003 af 8. april 2003 om familiemægling, Kantabrien – lov nr. 1/2011 af 28. marts 2011 om mægling i den selvstyrende region Kantabrien, Castilla-La Mancha – lov nr. 4/2005 af 24. maj 2005 om særlig social familiemæglingstjeneste, Castilla-León – lov nr. 1/2006 af 6. april 2006 om familiemægling i Castilla-León, Catalonien (er af særlig stor betydning i denne selvstyrende region, da den har fået egne lovgivningsbeføjelser på dette område og i artikel 233, stk. 6, i civillovbogen for Catalonien har bestemt, at domstolsmyndigheden kan henvise ægtefællerne til et informationsmøde om mægling, hvis den på baggrund af sagens omstændigheder mener, at det stadig er muligt at indgå et forlig), Valencia – lov nr. 7/2001 af 26. november 2001 om familiemægling i Valencia, Galicien – lov nr. 4/2001 af 31. maj 2001 om familiemægling, De Baleariske Øer – lov nr. 14/2010 af 9. december 2010 om familiemægling på De Baleariske Øer, Madrid – lov nr. 1/2007 af 21. februar 2007 om familiemægling i Madrid, og i Baskerlandet – lov nr. 1/2008 af 8. februar 2008 om familiemægling.

På nationalt plan blev der i lov nr. 15/2005 af 8. juli 2005 om ændring af civillovbogen og den civile retsplejelov for så vidt angår separation og skilsmisse, tilføjet en ny bestemmelse, nemlig lovens artikel 770, stk. 7, der omhandler procedurer i forbindelse med separation og skilsmisse (bortset fra "efter gensidigt samtykke") samt omstødelse af ægteskabet, hvorefter parterne efter gensidig aftale kan anmode om udsættelse af sagen efter de almindelige bestemmelser om civile sager, der er fastsat i artikel 19, stk. 4, i loven om civil retspleje, med henblik på mægling.

I grænseoverskridende tvister i ægteskabsager finder artikel 55 i forordning (EF) nr. 2201/2003 (Bruxelles IIa) anvendelse, og herefter gælder det, at på anmodning af en centralmyndighed eller en indehaver af forældreansvar samarbejder centralmyndighederne om specifikke sager med henblik på at opfylde formålet med forordningen. I den forbindelse træffer de alle fornødne foranstaltninger med henblik på bl.a. at fremme aftaler mellem indehavere af forældreansvar gennem mægling eller andre midler.

Mægling kan ligeledes finde sted i tilfælde, hvor et barn er blevet bortført til et andet land, men i sådanne tilfælde skal mæglingsproceduren være så kort som mulig, og der skal afholdes så få møder som muligt, idet den lovbestemte frist ikke må overskrides. Såfremt parterne i forbindelse med mæglingen når frem til en aftale (der kan udvides til også at omfatte andre områder), skal den godkendes af retten under hensyn til de gældende regler og barnets tarv. Da kompetencen for så vidt angår barne bortførelser ikke er den samme som den, der gælder i andre familieretlige sager (ved barne bortførelser er kun retterne i de autonome regioners hovedstæder kompetente, mens alle familieretter er kompetente i andre familieretlige sager), kan det, såfremt aftalen udvides til også at omfatte andre områder, ske, at det er forskellige retter, der har kompetence til at godkende aftalen (retten i den relevante regionale hovedstad for så vidt angår bortførelsesaspektet og den kompetente familieret for så vidt angår de øvrige aspekter).

I civile sager på det familieretlige område, der henhører under den kompetence, som udøves af de domstole, der behandler sager om vold mod kvinder (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), er mægling ikke tilladt.

11 Til hvilken instans skal jeg indgive min ansøgning (begæring) om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min ansøgning?

a) Hvor skal jeg indgive min begæring?

Når det er fastslået, at de spanske domstole ifølge den internationale procesret har kompetence til at behandle sagen (hvilket fremgår af forordning nr. 2101/2003, vedrørende omstødelse, separation, skilsmisse og forældremyndighed, af forordning nr. 4/2009, vedrørende underholdsbidrag og med virkning fra 29. januar 2019 af Rådets forordning (EU) 1103/2016 vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, samt artikel 22, stk. 4, i LOPJ, og i tilfælde, hvor det ikke er foreskrevet i forordningerne, eller der i disse henvises til national ret) indgives en begæring om skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab (bortset fra tilfælde, hvor der er enighed om separation eller skilsmisse, der ikke er mindreårige børn i ægteskabet og sagen behandles af en notar) til retten i første instans (*Juzgado de Primera Instancia*). I nogle retskredse er der retter i første instans med speciale i familieret. Mere konkret er der tale om retten i første instans:

i den retskreds, hvor ægtefællernes fælles hjem ligger,

hvis ægtefællerne bor i forskellige retskredse, kan ansøgeren vælge mellem den retskreds:

hvor ægtefællernes sidste fælles bopæl ligger

eller, hvor den sagsøgte bor

eller, hvis den sagsøgte ikke har fast bopæl eller opholdssted, kan ansøgeren vælge at indgive begæringen i den retskreds, hvor den sagsøgte opholder sig eller der, hvor han sidst boede.

Hvis ingen af disse kriterier er opfyldt, indgives begæringen til retten i første instans (*Juez de Primera Instancia*) i den retskreds, hvor ansøgeren bor.

Når begæringen om skilsmisse eller separation indgives af ægtefællerne i forening, kan de gøre det til:

retten i den retskreds, hvor de havde deres sidste fælles bopæl

eller retten i den retskreds, hvor en af ægtefællerne nu bor.

Begæring om iværksættelse af foreløbige retsmidler kan behandles af retten i første instans i den retskreds, hvor ansøgeren bor.

Yderligere oplysninger om de spanske retsinstanter findes på ,

<https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/cartografia-judicial/cartografia-partidos>

Gennemføres separation eller skilsmisse ved en notars mellemkomst (der er et alternativ til domstolene, når parterne ikke har mindreårige børn – i hvilket tilfælde afgørelsen ikke træffes af en dommer, men af *Ltrado de la Administración de Justicia*), skal det legaliserede dokument udarbejdes af notaren på det sted, hvor ægtefællerne sidst havde fælles bopæl, eller der, hvor en af ægtefællerne har bopæl eller sædvanligt opholdssted.

b) Formaliteter og dokumenter

Når parterne går domstolsvejen Begæring om omstødelse af ægteskab, separation eller skilsmisse indgives skriftligt og skal være undertegnet af den anmodende parts advokat (*letrado*) eller sagfører (*procurador*). Når ægtefællerne begærer separation eller skilsmisse i forening, kan de benytte samme advokat.

Begæringen om separation, omstødelse af ægteskab og skilsmisse skal ledsages af:

vielsesattesten og fødselsattester for eventuelle børn. Det er ikke tilstrækkeligt at forelægge familiebogen (*Libro de Familia*)

de dokumenter, som ansøgeren eller ansøgerne vil påberåbe sig

de dokumenter, der er nødvendige for at bedømme ægtefællernes og eventuelle børns økonomiske situation, f.eks. selvangivelser, lønsedler, kontoudtog, værdipapirer eller tinglysningsdokumenter, hvis parternes begæring omhandler formueretlige dispositioner

forslag til aftale om vilkår, hvis der begæres separation eller skilsmisse efter fælles samtykke.

12 Kan jeg få helt eller delvis fri proces?

Spanien anerkender retten til fri proces for spanske statsborgere, andre EU-medlemsstaters statsborgere og tredjelandstatsborgere i Spanien, forudsat at disse kan dokumentere, at de ikke har tilstrækkelige midler til at føre en retssag.

Enkeltpersoner er berettigede til retshjælp, hvis de ikke har tilstrækkelige midler, men som har økonomiske midler og indtægter, der beregnes årligt i forhold til art og pr. familieenhed, der ikke overstiger følgende grænser:

a) det dobbelte af det gældende generelle indkomstindeks (IPREM) på det tidspunkt, hvor personer, der ikke er omfattet af en familieenhed, indgiver begæringen

b) to en halv gang det gældende generelle indkomstindeks på det tidspunkt, hvor personer, der er omfattet af en given familieenhed på færre end fire personer, indgiver begæringen

c) tre gange dette indeks for familieenheder på fire eller flere personer.

Beregning af IPREM

Ansøgningen skal indgives til advokatsammenslutningen (*Colegio de Abogados*) i samme retskreds, hvor den domstol, som skal behandle hovedsagen, er beliggende, eller til retten i den retskreds, hvor ansøgeren bor. I sidstnævnte tilfælde videresender retten ansøgningen til den regionale advokatsammenslutning.

Ansøgningerne indsendes til disse advokatsammenslutninger, når der er tale om grænseoverskridende tvister. I disse tvister behandles ansøgningen af den advokatsammenslutning, som findes der, hvor ansøgeren har sit sædvanlige opholdssted eller sin bopæl.

EU-borgere fra lande, der har tiltrådt den europæiske overenskomst om formidling af ansøgninger om retshjælp, kan sende deres ansøgning til den centrale myndighed i deres land, der er ansvarlig for anvendelsen af reglerne i denne overenskomst.

Ansøgningen indsendes, inden retssagen anlægges, eller hvis ansøgeren er sagsøgt, inden vedkommende afgiver sit svarskrift. Såvel sagsøger som sagsøgte kan imidlertid efterfølgende søge retshjælp, hvis det kan dokumenteres, at deres økonomiske situation har ændret sig.

Når der ikke er tilstrækkelige midler til rådighed, og den ene ægtefælle ikke kan få retshjælp på grund af den andens økonomiske situation, kan sidstnævnte ægtefælle blive pålagt at bære alle eller en del af omkostningerne efter en procedure, der betegnes "litis expensas" (sagsomkostningerne fordeles efter en særlig procedure i skilsmissesager).

13 Er det muligt at anke en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab?

Spanske domstoles afgørelser om separation, skilsmisse og omstødelse kan appelleres. Appellen skal indgives inden for en frist på 20 dage til den ret i første instans, der har truffet den anfægtede afgørelse, og som appellen formelt indgives til, mens sagen henhører under provinsrettens (*Audiencia Provincial*) kompetence. I visse tilfælde kan der, efter en afgørelse i en appelsag er blevet truffet, anlægges en kassations sag og, hvis det er relevant, en ekstraordinær appel støttet på procedurefejil til højesterets (*Tribunal Supremo*) afdeling for civile sager.

Spanske domstoles afgørelser om omstødelse af ægteskab, separation eller skilsmisse kan ikke fuldbyrdes midlertidigt, når de appelleres (med undtagelse af afgørelser om forpligtelser og formueforhold, der vedrører sagens hovedgenstand), selv om appellen ikke har opsættende virkning for så vidt angår de foranstaltninger, der følger af afgørelsen, og som fuldbyrdes umiddelbart på trods af appellen. Hvis appellen endvidere udelukkende vedrører afgørelsen om foranstaltninger, fastslås det, at afgørelsen om omstødelse af ægteskab, separation eller skilsmisse er endelig, selv om der er indgivet en appel.

Ved en separations- eller skilsmisseprocedure, der er iværksat af ægtefællerne i forening, kan den dom eller afgørelse, som fører til separation eller skilsmisse, og hvormed hele aftalen om vilkår, som dommeren har fået forelagt til godkendelse, godkendes, ikke appelleres af andre end det offentlige, hvis det offentlige er inddraget i sagen, idet det kan iværksætte en appel på vegne af mindreårige eller umyndige børn. Ved sådanne procedurer efter fælles samtykke kan en retsafgørelse om at afslå begæringen om skilsmisse og separation eller eventuelle foranstaltninger foreslået af ægtefællerne appelleres. I sådanne tilfælde har appellen af afgørelsen om foranstaltningerne ikke opsættende virkning og berører heller ikke den bindende karakter af afgørelsen om separation eller skilsmisse.

Hvad angår de foreløbige retsmidler, som retten kan træffe inden og under separations-, omstødelse- eller skilsmissesagen, fastslås det, at en afgørelse om sådanne foranstaltninger ikke kan appelleres, selv om der ikke er tale om en endelig retskraftig dom. Afgørelser om foreløbige retsmidler anfægtes ikke ved appel, men ved den endelige dom, der afslutter separations-, omstødelse- eller skilsmissesagen.

14 Hvad er fremgangsmåden, hvis jeg ønsker at få en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat, anerkendt i denne medlemsstat?

Den lovgivning, der finder anvendelse på dette område, er Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabs sager og i sager vedrørende forældreansvar (Bruxelles IIa), der gælder i alle medlemsstater med undtagelse af Danmark (og Det Forenede Kongerige indtil den 31. december 2020, idet de fremtidige relationer afhænger af den aftale, som man i øjeblikket forhandler om. I Danmark er den gældende lovgivning på området Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn.

Hvis målet blot er ajourføre oplysningerne i en medlemsstats civilstandsregister (og i Det Forenede Kongeriges register indtil den 31. december 2020) på grundlag af afgørelser om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab truffet i en anden medlemsstat (og i Det Forenede Kongerige indtil den 31. december 2020), og hvis disse afgørelser i henhold til medlemsstatens lovgivning ikke længere kan appelleres, er det tilstrækkeligt at sende en anmodning herom til civilstandsregistret i det pågældende land ledsaget af:

en kopi af afgørelsen, der opfylder kravene om autentificering i lovgivningen i det land, der har truffet den

en attest efter en standardblanket, der er udstedt af en domstol eller kompetent myndighed i den medlemsstat (y del Reino Unido hasta el 31.12.2020), hvor afgørelsen blev truffet

et dokument, hvorved det bekræftes, at afgørelsen er blevet forkyndt for ansøgeren, eller en bekræftelse af, at vedkommende tog afgørelsen til efterretning, hvis der er tale om en udeblivelse.

Hvis der er tale om at få de spanske myndigheder til at anerkende en afgørelse om skilsmisse, omstødelse eller separation, som er truffet i en anden medlemsstat, med undtagelse af Danmark, indgives der en anerkendelsesbegæring, selv om det ikke er nødvendigt, at afgørelsen var bindende i den medlemsstat, hvor den blev truffet, til retten i første instans i den retskreds, hvor den person, begæringen om anerkendelse eller manglende anerkendelse indgives imod, har sin bopæl. Hvis ansøgeren ikke har bopæl i Spanien, kan den indgives der, hvor vedkommende opholder sig i Spanien, eller hvor vedkommende sidst havde bopæl i Spanien, eller, hvis ingen af disse muligheder foreligger, det sted, hvor ansøgeren har bopæl.

Begæringen indgives skriftligt undertegnet af advokaten og den befuldmægtigede (*procurador*) og ledsaget af de samme dokumenter som i det foregående tilfælde.

De spanske myndigheders anerkendelse af afgørelser truffet i Danmark er reguleret i spansk lovgivning. Proceduren indledes ved at indgive anmodning direkte til retten i første instans i den retskreds, hvor den person, begæringen om anerkendelse indgives mod, har sin bopæl.

15 Hvilken domstol skal jeg rette henvendelse til for at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en retsafgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i sådanne tilfælde?

Fremgangsmåden ved anmodning om, at en afgørelse ikke anerkendes, er en samme som for at få den anerkendt. Hvis afgørelsen er anerkendt i overensstemmelse med reglerne i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003, kan der først gøres indsigelse efter modtagelsen af afgørelsen om anerkendelse og der indgives anke til den relevante provinsret inden for den tidsfrist, der er fastsat ved lov.

Er der tale om en afgørelse, der er truffet i Danmark, skal der gøres indsigelse i forbindelse med førstinstansrettens behandling af modpartens anmodning om anerkendelse af afgørelsen. Det er under alle omstændigheder nødvendigt med bistand fra en advokat og en befuldmægtiget i forbindelse med den formelle indgivelse af indsigelsen.

16 Hvilken skilsmisselovgivning anvender domstolene i skilsmisssager mellem ægtefæller, der ikke har bopæl i denne medlemsstat, eller som har forskellig nationalitet?

Efter ikrafttrædelsen af forordning (EU) nr. 1259/2010 den 21. juni 2012 og som anført i forordningens artikel 5 og 8 kan ægtefællerne aftale lovvalg i tilfælde af separation eller skilsmisse, forudsat at en af de i forordningen nævnte lovgivninger finder anvendelse. I mangel af aftale mellem parterne behandles skilsmisse- og separationsager efter lovgivningen i:

- a) den stat, hvor ægtefællerne har deres sædvanlige opholdstid på det tidspunkt, hvor sagen anlægges, eller i mangel heraf,
- b) den stat, hvor ægtefællerne havde deres sidste sædvanlige opholdssted, forudsat at opholdet ikke er ophørt mere end et år før sagsanlægget, og at en af dem stadig opholder sig i den medlemsstat ved sagsanlægget, eller i mangel heraf,
- c) den stat, hvis nationalitet begge ægtefæller har ved sagsanlægget, eller i mangel heraf,
- d) den stat, hvori den domstol, som sagen er anlagt ved, er beliggende.

Den første lovgivning er den, der finder anvendelse på skilsmissten, selv om den lov, der regulerer skilsmisstens retsvirkninger, kan være en anden:

For så vidt angår ægtefællernes formueforhold og indtil den 29. januar 2019 (hvor forordning 1103/2016 træder i kraft) er det (i mangel af en ægtepagt) den lovgivning, der fandt anvendelse på ægtefællerne (*ley personal común de los cónyuges*) på det tidspunkt, hvor ægteskabet blev indgået (hvis samme statsborgerskab). Subsidiært er det den nationale lovgivning (*ley personal*), i den stat, hvor en af ægtefællerne er statsborger, eller hvor en af dem har sædvanlig bopæl, som de selv har udpeget i et dokument, før ægteskabet blev indgået. Mere subsidiært er det lovgivningen på det sted, hvor de havde fælles bopæl umiddelbart før indgåelsen. Endelig gælder det, at såfremt der ikke er en sådan fælles bopæl, er den relevante formueordning (*régimen económico supletorio*) den, der er gældende på det sted, hvor ægteskabet blev indgået. Med virkning fra den 29. januar 2019 finder forordning 1103/2016 fuld anvendelse, hvilket indebærer, at såfremt parterne ikke har foretaget noget lovvalg, er det formueordningen i lovgivningen i den stat: a) hvor ægtefællerne først fik fælles bopæl efter ægteskabets indgåelse, eller i mangel heraf, b) hvor begge ægtefæller var statsborgere på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, eller i mangel heraf, c) til hvilken ægtefællerne havde den tætteste forbindelse på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, der finder anvendelse, idet alle relevante omstændigheder tages i betragtning. Hvis ægtefællerne begge var statsborgere i mere end én stat på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, anvendes kriteriet om fælles statsborgerskab ikke.

Spørgsmålet om forældremyndighedens fordeling er reguleret i den lovgivning, der er udpeget i Haager-konventionen af 19. oktober 1996.

For så vidt angår foreløbige og bevarende retsmidler er den relevante lovgivning logisk set den samme, som den, der gælder for separationen, omstødelsen eller skilsmissten i det konkrete tilfælde, bortset fra hastesager, der vedrører personer eller aktiver, der befinder sig i Spanien, også selv om de spanske domstole ikke havde kompetence til at behandle hovedsagen.

Med hensyn til forsørgerpligt (herunder retten til at bo i familiens hjem og i givet fald til underholdsbidrag) er den relevante lovgivning – i mangel af en lovvalgsaftale – den, der gælder på det sted, hvor den berettigede har bopæl.

Hvad angår bekræftelse på og bevis for fremmed ret i en retssag i Spanien gælder det, at man skal kunne bevise indholdet heraf, og at det er gældende ret i det pågældende land, idet den spanske domstol kan beslutte, hvilke bevismidler, der er fornødne.

Endelig bemærkes, at de retssager, der anlægges i Spanien, altid føres efter spansk procesret, uanset hvilket lands lovgivning, der finder anvendelse på selve skilsmissten, separationen eller omstødelsen.

Denne webside er en del af [Dit Europa](#).

Vi vil gerne have din [feedback](#) om, hvor nyttige informationerne er for dig.

This webpage is part of an EU quality network

Sidste opdatering: 01/06/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.